

Sohan Lal Ahuja v. State of Punjab (I, S. Tiwana, J.)

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14-ਬੀ(6) ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

(22) ਇੱਕ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਜਾਂ ਫਾਰਵਰਡਿੰਗ ਏਜੰਟ ਅਤੇ **ਦਲਾਈ** ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ - **ਮੂਲ ਚੰਦ ਚੂਨੀ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ** ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਇਤਫਾਕਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਐਟਰੀ 54, VII ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ।

(23) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ **ਅਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ** ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਐਟਰੀ 54, VII ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਇਸ ਨਾਲ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯਮ 53 ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(24) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 38 ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 53 ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੰਨ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਏਸੀਜੇ—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਪੀਸੀ ਜੈਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏ. ਸੀ. ਜੇ. ਐਂਡ ਆਈ. ਐਸ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.
ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਆਰਜ਼ਾ- **ਪਟੀਸ਼ਨਰ**
ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, -ਜਵਾਬਦਾਰ।
ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 1074 .
1 ਜੂਨ 1984

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ (1911 ਦਾ III)— ਧਾਰਾ 20(1)- ਇੱਕ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ— ਸੈਕਸ਼ਨ 20(1) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ— ਦਾ ਦਾਇਰੇ— ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ— ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਕੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੁੜ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ।

LL.R. Punjab and Haryana

ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੈਂਬਰ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ / ਕਮੇਟੀ। 'ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ' ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਦੇਣ' ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ, ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਖਰੋਟ ਦੇ ਸ਼ੈਲ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਊਂਸਪੈਲਟੀ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਖਵਾਲਾ ਵਜੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ **ਸੱਚਾ ਫ਼ੰਗ ਨਾਲ**, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਂ ਉਪ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

(ਪਰਾ 8)।

226 ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਪ੍ਰਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ 227 of the Constitution of ਭਾਰਤ ਅਰਥਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ: ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

- (a) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਨੁਸੂਚੀ P. 4, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਅਬੋਹਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
- (b) ਮੈਂਡਮਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ ਦੇ ਪ੍ਰਟੀਸ਼ਨਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। as
the
- (c) ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਬੇਕਾਬੂ, ਅਦਿੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। the
ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਸਪਲ ਐਕਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਭਿਅੰਤ ਵਾਇਰ ਵਜੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ।
- (d) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।
- (e) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ. 1 ਤੋਂ ਪੀ. 4 ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਪ੍ਰਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Sohan Lal Ahuja v. State of Punjab (I. S. Tiwana, J.)

ਅੱਗੋਂ ਅਕਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਦੁਰਨੀ ਰਾਹਤ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਸ਼ੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, (ਸ੍ਰੀ ਪਰਵੀਨ ਚੰਦਰ ਗੋਇਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ), ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਏ.ਐਸ.ਸੰਧੂ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਏ.ਜੀ. (ਪੰਜਾਬ), ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਐਲ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.

ਜਜ਼ਮੈਂਟ

"

(1) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਧੀਨ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਛੋਟਾ ਪਰ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਪੰਜਾਬ ਮਿਉਂਸਪਲ ਐਕਟ, 1911 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੱਥ ਜੋ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਾਲ 1979 ਵਿੱਚ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬਫਰ - ਇੱਕ ਕਲਾਸ 1 ਕਮੇਟੀ - ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 7 ਅਗਸਤ, 1979 ਨੂੰ, ਉਸਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 10 ਜੂਨ 1983 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 40'X 200' ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ 99 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਉਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2853 ਆਫ਼ 1983 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 19 ਦਸੰਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ। -

“ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਮਪਿਊਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ P-5) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 24 ਦਸੰਬਰ 1983 ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਸਾਧਕ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਚੋਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਉਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਨਤੀਜਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ 26 ਦਸੰਬਰ 1983 ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ

Sohan Lal Ahuja v. State of Punjab (I. S. Tiwana, J.)

ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਧਾਰਾ 20(1) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ 24. ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸੰਚਾਰ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ 5 ਜਨਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਕੱਤਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਫਿਕਰ ਰਹਿਣ ਲਈ. ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਰਿਟ ਨੰਬਰ 590 ਆਫ਼ 1984 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਰਿਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ 13 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸੰਧੂ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ: -

“ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਧੂ ਨੇ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ 23 ਫਰਵਰੀ 1984 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 23 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਤੱਕ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 22 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ (ਅਗੋਂਜ਼ੀ ਪੀ. 4) ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ ਨੂੰ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਅਬੋਹਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ

ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ ਨੂੰ 10 ਜੂਨ, 1983 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ADSLG ਅਨੁਸਾਰ *ਸਕੱਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਅਬੋਹਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ* ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਆਹੂਜਾ, ਮੈਂਬਰ, ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।”

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਹੁਣ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ 13 ਫਰਵਰੀ 1984 ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ, ਅਬੋਹਰ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕਲੌਤਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - 10 ਜੂਨ, 1983 ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਗੈਰ-ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ; ਅਤੇ

Sohan Lal Ahuja v. State of Punjab (I. S. Tiwana, J.)

ਦੂਜਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 20(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਸਰਲ ਬਚਾਅ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁੜ ਚੋਣ ਸਿਰਫ ਉਸ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

(4) ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੰਮਾਈ ਤੱਕ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਏ. ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ। ਇਸ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। 13 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਕਰਾਰ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਹ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਗਲਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਦਫ਼ਤਰ. ਇਸ ਗੈਰ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ' ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਤੱਥ। ਸ੍ਰੀ ਸੰਧੂ, ਵਿਦਵਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ <ਕੇਸ ਹਿਸਟਰੀ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਗਲਤ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੁਲਝ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਅਰਥ ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 'ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ' ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਨਾਲ ਆਰਡਰ 'ਤੇ ਬੋਝ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ *ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਵਰਮਾ* ਬਨਾਮ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*, (1)]। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ? ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੁੜ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20(1) ਦੇ ਫਾਰਸੀਓਲੋਜੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

Sohan Lal Ahuja v. State of Punjab (I. S. Tiwana, J.)

"20. ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ।

(1) ਹਰ ਕਮੇਟੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੈਂਬਰ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਮੈਂਬਰ, ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ 'ਮਨਜ਼ੂਰ' ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਦੇਣ' ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ, ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਖਰੋਟ ਸ਼ੈਲ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲਾ ਵਜੋਂ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(1) 1981 ਦਾ CW 5417, 4 ਜੂਨ, 1982 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਉਂਸਪੈਲਟੀ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਐਲਾਨੇ ਗਏ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਚੋਣ ਨੂੰ *ਸਹੀ ਢੰਗ* ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਮੁੜ ਚੋਣ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਵਕੀਲ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਸੰਧੂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਪਗਨਡ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੂ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ

Sohan Lal Ahuja v. State of Punjab (I. S. Tiwana, J.)

ਦੀ ਗੈਰ-ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(5) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 20(1) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਐਕਟ ਦੇ) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ।

(6) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਆਰਡਰ, ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ. 4 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ